

Forslag til forespørgselsdebat om hvorledes vi kan udjævne leveomkostningerne mellem større og mindre beboede steder samt i forhold til yderdistriktsområderne, eksempelvis set i forhold til udgifterne til sunde fødevarer, elektricitet samt vand og varmeudgifter.

(Medlem af Inatsisartut Juliane Henningsen, Inuit Ataqatigiit)

Svarnotat

(Medlem af Naalakkersuisut for Finanser og Indenrigsanliggender)

1. behandling

Naalakkersuisut vil gerne takke forslagsstiller for at bringe dette vigtige spørgsmål frem til diskussion. Det er ikke en let diskussion. Men hvis vi undlader at tage debatten, så skubber vi vigtige beslutninger foran os.

Det bliver nogle gange fremlagt som et problem, at relativt mange borgere bor i bygder og yderdistrikter. Naalakkersuisut er ikke af den opfattelse. Vi mener det er vores opgave som folkevalgte politikere at løse de udfordringer, det giver at have en lille befolkning spredt over et stort land. Det er også vores opgave at se mulighederne for en balanceret udvikling og understøtte de steder, hvor der er mulighed for erhvervsudvikling.

Hverken her i landet eller andre lande i arktisk er bosætningsmønsteret en konstant størrelse. Det må vi også forholde os til, når vi tilrettelægger den offentlige service og gennemfører langsigtede investeringer.

Fremskrivninger af den samlede offentlige sektors økonomi viser, at der ikke er råd til at fastholde status quo. Derfor er der behov for, at vi på alle områder overvejer serviceniveauet for de offentlige ydelser og undersøger mulighederne for at effektivisere den måde vi leverer ydelser på. Det gælder alle - uanset om de bor i byer, bygder eller yderdistrikter.

Naalakkersuisut præsenterer i løbet af sommeren 2014 en holdbarheds- og vækstplan, der er vores bud på retningen for vores samfund. Det gør vi fordi vi vil styre landet sikkert fri af de udfordringer der venter forude. Hovedtrækkene er præsenteret i Politisk-Økonomisk Beretning 2014 og bygger på en grundlæggende forudsætning om, at alle skal have lige muligheder for at træffe egne valg. Det indebærer en målsætning om en markant forøgelse af uddannelsesniveaue, en forøgelse af værdiskabelsen i samfundet og reduktion af flaskehalse som låser folk fast og holder dem uden for arbejdsmarkedet.

Vi gør allerede i dag en stor indsats for at opretholde en høj levestandard i hele landet. Der er indgået en række servicekontrakter, der er med til at lette livet i bygder og yderdistrikter – men det er også store udgifter for de offentlige budgetter. Alene servicekontrakter til

vareforsyning, godstransport og passagerbefordring udgør 240 mio. kr. årligt i direkte udgifter.

Ud over de direkte udgifter i den offentlige sektor, så foregår der i de selvstyrejede selskaber krydssubsidiering, hvor indtjening i de større byer bruges til at finansiere driftsunderskud i bygder og yderdistrikter. Det er skjulte udgifter. Naalakkersuisut har derfor igangsat en undersøgelse der skal kortlægge omfanget af de uigennemsigtige og indirekte tilskud. Det kan evt. bane vejen for, at vi fremover målretter flere tilskud mere gennem servicekontrakter og at færre tilskud finansieres via krydssubsidiering i virksomhederne.

Det er nødvendigt, at de selvstyrejede selskaber, som leverer ydelser lokalt holder deres omkostninger nede. Naalakkersuisut vil derfor udarbejde ejerstrategier som har fokus på at selskaberne drives effektivt og understøtter vores samfund.

Alle disse tiltag har til formål at sikre, at omkostningerne for den enkelte ved at bo i bygder og yderdistrikter kan betales med en almindelig arbejdsindkomst. Men det er også således, at det generelt koster mere at levere ydelser i bygder og yderdistrikter end det der betales af de lokale borgere. Den regning er vi alle med til at betale – og dét solidaritetsprincip støtter Naalakkersuisut. Men vi må også erkende, at selvom vi på mange måder er et rigt samfund, så har vi ikke uendelige midler. Vi må derfor løbende vurdere, hvor højt lokalt serviceniveau der kan finansieres af offentlige støttemidler og om vi kan lade en større del af opgaveløsningen blive udsat for konkurrence.

Naalakkersuisut ser frem til en god og nødvendig debat om dette vigtige spørgsmål.